

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

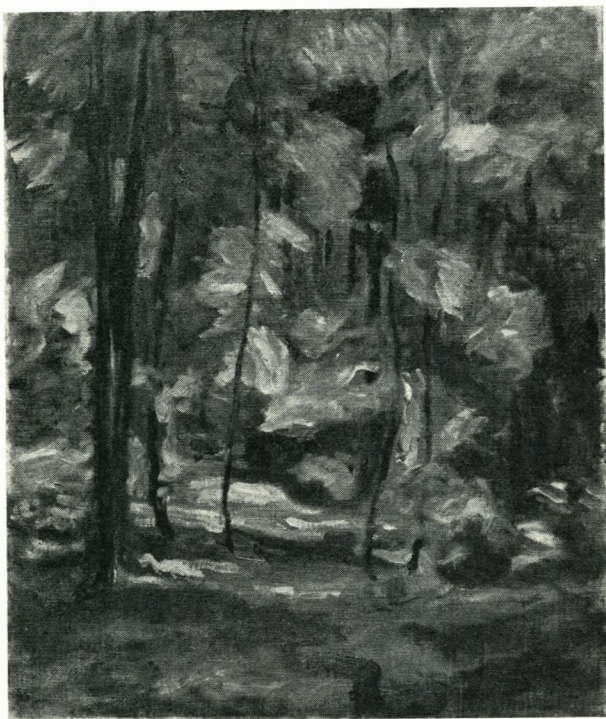
SORANERBLADET

NR. 4 APRIL 1962 47. ÅRGANG

Månedsskrift for Soransk Samfund

Kunstmuseet i Sorø
Sigurd Swane:
Skovparti, Sorø (1917?)
Deponeret af
Ny Carlsbergfondet

BANKEN
for **SORØ**
OG OMEGN
Aktieselskab

Støt
SORANERBLADET

H. N. A.

SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ

TLF. *27 . POSTKONTO 7163

Sorøegnens Andelssvineslagteri

Telefon Sorø *717

FILTRFABRIKEN
NORDEN %

Lyngby Hovedg. 4, Lyngby
Dir. Peter de Neergaard

HARBOE
Messina

som friske
appelsiner

Advokat

HARALD QVIST

Landsretssagfører

Frederiksberggade 25

C. 3264 - MI. 3364

Lrs. G. Tage Nielsens eff.

TH. C. JENSEN

1ste KLASSES SKRÆDERI

Vedelsgade 14

Telefon 358

Sorø

STAALKONTORET

v. R. E. Brincker

Malmøgade 7

København Ø

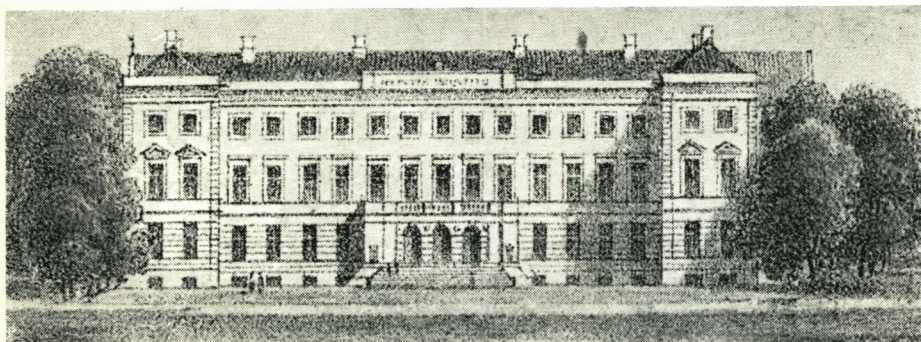
Erik Pontoppidan

Landsretssagfører

Byen 6530

Nørregade 13

Academia Sorana

efter gammelt stik

SORANER-BLADET

APRIL 1962

47. ÅRGANG

NUMMER 4

Ydun – Baldur

Lidt om forbindelsen mellem to gymnasieforeninger — Af Poul Schjærff

Gymnasieforeningerne rundt om i Danmark har til forskellige tider haft korrespondance, dels indbyrdes, dels med foreninger i de andre nordiske lande. Mellem elevforeningen Ydun i Aalborg, der i fjor fejrede sit hundredeårs-jubilæum, og Baldur i Sorø forefindes rester af en sådan korrespondance, og gennem lektor H. Stegmann i Aalborg, forfatteren af festskriftet om Yduns historie og virke¹⁾, har jeg fået rådighed over et materiale, væsentlig breve, som jeg hermed serverer noget af.

Baldur i Sorø kom til verden 1866 og havde en glansperiode i 70-ernes første halvdel; dengang fandtes i gymnasiet poetiske ånder som Herman Bang (1857—1912), P. A. Rosenberg (1858—1935) og Axel Steenbuch (1856—1935), alle tre studenter 1875, samt den historisk-sprogligt begavede Verner Dahlerup (1859—1938), student 1876, senere

professor ved universitetet. Disse herrens aktivitet førte til en intens oplæsnings- og foredragsvirksomhed og en bredt strømmende flod (el. flom) af poetisk produktion. Herman Bang talte bl. a. »Om Kritik og Kritikere«, »Om Kaal og andre Hoveder«, P. A. Rosenberg f. eks. om »Theatret og den dram. Kunst i England før Shakespeare«, om »Shakespeare«, om »Menneskets bedste Ven, Kunsten eller Videnskaben«, medens Verner Dahlerup diverterede medlemmerne med at oplyse om »Asken Ygdrasil samt Betydningen deraf« eller »Sagnene om Thor«. Der oplæstes over-dådige masser af dansk litteratur lige fra den digtende læge Johann Clemens Tode fra det 18. årh. til digterpræsten Chr. Richardt i det 19.²⁾

Men for alt dette forsømt korrespondancen imidlertid ikke. Ydun i Aalborg modtog således fra korrespon-

denten i Sorø et brev, dateret 1.-9.-74:

Det er vel som en ubekendt, at jeg personlig henvender mig til Eder, men jeg véd dog, at det Navn, i hvilket jeg skriver, ikke er ukendt for Eder! Baldur har oftere henvendt sig til Ydun og gjør det da ogsaa iaar gjennem mig, fordi den høje Gud har ansét det for heldigt for den Klub, han beskytter at give den lidt af Yduns Æbler: vi har her ment, at en Correspondance med Eder kunde bære gyldne Frugter, idet den maaske dels kan bringe os nogle af Eders Frembringelser og dels sikkerlig kan støtte vor Klub, fordi Breve fra Eder naturligvis altid vil oplive vore Møder. Disse holdes hver Torsdag Aften og for at give Eder et Begreb om, hvorledes disse i Almindelighed gaar, vil jeg af Foreningens Protokol uddrage Beretningen om vort andet Møde:

Præsidenten (A. Steenbuch) oplæste et Brev til Aarhus af Correspondent P. A. Rosenberg samt Avisen, der indeholdt 3 Digte, nemlig: »Gymnasiastsang til et Sold« af P. A. Østerby [galt for Poul Johannes Østerbye, 1857—1926, s'. 1876, lægel], »Stof til et Digt« af P. A. Rosenberg og »Solstraa-len« af A. Steenbuch. Endvidere »Tredje Gang i Livsfare« og »Huset i Oprør« af »Fra min Ungdom« af H. P. Holst. — Bang oplæste Begyndelsen af »æsthetisk Sands« af Hostrup — Dahlerup oplæste Begyndelsen af »en Historie om en dum Djævel«, Fortælling af Budde — Rosenberg oplæste »Samson og Dalila«, Digt af E. Bøgh. — I vil heraf kunne lære baade deres Navne, af hvilke vi kunne vente nogen poetisk Produktion (A. Steenbuch, P.

A. Rosenberg og P. Østerby) og deres, som ved Oplæsning vil udfylde en Del af vore Møder.

Som allerede bemærket vil det højlig glæde os, om vi fra Eder kunde modtage Brev og Prøver paa Eders Frembringelser, og vi vil med Glæde sende Eder nogle til Gjengjæld. De Bidrag, som her indkommer til Foreningens Formand, indskrives i »Avisen«, hvis Indhold censoreres af Th. Jørgensen og P. A. Rosenberg, som, saavidt jeg véd, beklædte samme Embede ifjor. Censuren er nærmest bleven oprettet for at udelukke Personligheder og deslige. Og saa haaber vi da, at »Ydun« vil vise sig ligesaa imødekommende mod os som altid forhen, og at den Brevvexling, som idag er indledet, maa blive langvarigere end ifjor.

Hjertelig Hilsen!

Eders

Herman Joachim-Bang

Correspondent for »Baldur«.

Adresse:

Gymn. H. Joachim-Bang
Sorø.³⁾

Af underskriften og adresseangivelsen ser det ud til, at den senere så navnkundige forfatter på det tidspunkt har haft i sinde at kalde sig Joachim-Bang, som muligvis har forekommet ham mere fornemt end det enkle Bang (Allerede dengang forstod han at stille sig i positur). Af brevet fremgår det, at der tidligere har været frekvens mellem de to foreninger.

Vi blader videre til et firesidet ark med fire digte, et af Axel Steenbuch, tre af P. A. Rosenberg.

Herman Soachim Bang,
Correspondent for „Baldur“

Adresse:

Gymn. H. Soachim - Bang
Sorø.

Steenbuch kvæder elegisk »Til hende«: Hun lued hans »stakkels Hjerte« op, og hende skuede han »Paa Smerstens — Lystens Top« (blandede følelser), og når hendes blikke »Hos andre tændte Baal — Da Glæden bort jeg slængte — Men Sorgen den slog Rod«. Håbet om lykke er dog ikke helt svundet; han véd, at hun elsker ham, og derfor takker han for »hvert Smil, hver Tanke, Du sendte hid til mig.« Og til slut udgyder han glædestårer.

P. A. Rosenberg har i »Et uheldigt Frieri« forberedt en større friertale, men taber fatningen, da den elskede viser sig; han glemmer alt; hun går videre, han iler efter hende og når hende »henne ved Sognefogdens Gaard«, taber paany fatningen, »glode som en Ko paa en rødmalet Port«, glemte den »skjønne« tale og stammede kun: »Hvor Vejret dog er yndigt idag«, hvortil hun med et ironisk smil svarede »ja!«, nejede og ilede bort. »Men jeg stod og gaved paa den grusbelagte Vej — Og trøstede mig ved Tanken om at ej hun

gav mig nej!« Digt nr. 2. »Et Spejlbillede« konstaterer, at alt fagert og stort hernede er et genskin fra oven. Rosenbergs 3. digt »Et Overfald. Mordballade à la Rocambole« er en furchtbar rædselsballade i stil med Gespensterromantikken i det 19. årh.s begyndelse: Den ensomme vandrers rider afsted, mens månen »rædsomt« lyste; pludselig falder et »stille(!) skud, »den Vandrers tabte Hatten, gled over Hesten ud« — Den vilde Ugle hvæste, mens den morder ræd flyede ind mellem skovens træer. Det ledsagende brev af 27.-11.-1874 er skrevet af P. A. Rosenberg; her fortælles bl. a. om festligholdelsen af Baldurs 9-årige fødselsdag, her mobiliseredes muserne med væld: Steenbuch hylder i »Det sidste Ord« Polens heroiske frihedskamp, medens P. A. Rosenberg åbnede mødet med en lang prolog og derefter gik Heine i bedene med et dybtfølt lyrisk digt »Loreley«, nærmest en oversættelse, men med tilføjelse af en »morale« af etisk karakter:

O Verden! du lokker og drager
Med Syndens daarende Magt,
Og dog er navnløse Klager
I dine Glæder jo lagt.

Og den, som efter dig følger,
Han glemmer sig selv og sin Gud,
Han synker i Tidens Bølger,
Han styrter i Dybet ud.

I »Aserne« og »Absalon« besynger han vor glørværdige fortid. Aserne er ikke drømme eller dunkle fantasier, men udtryk for »Hjærtets varme Strømme«, og Absalon repræsenterer kristendom, forbundet med manddom.⁴⁾

Efter æstetikken og alvoren gik man over til »den mere lystige og støiende Del af Højtideligheden, der paa det behageligste krydredes af vittige Indfald, Brandere og desl.«.

I et brev (23.-9.-1875) beklager korrespondenten Conrad Koefoed (1859—1939, s.' 76, 1893 adj. i Rønne, 1902—29 rektor sammesteds),⁵⁾ at blomstringen fra Rosenbergs og Steenbuchs tid er afløst af en visnen: »En vidunderlig Dvale hersker over Medlemmerne«. Det gik op og ned; det kniber af og til med aktiviteten: »For Øjeblikket staar Baldur ikke ret godt, da Medlemmerne for en stor Del have tabt Lysten« i modsætning til Yduns blomstring, skriver Baldurs daværende formand H. C. Nyholm (1860—1918, s.' 78, 1884 cand jur., senere militær, til sidst dragonoberst)⁶⁾; brevet (fra 15.-2.-1878) er stilet til »Amici Aalborgiani« — man kunne vel nok sin latin dengang!

Derefter følger et langt interregnum i forbindelsen mellem de to foreninger; først i 1908 og 1909 knyttes for-

bindelsen atter. Brevene er skrevet af Sven Duurloo (f. 1891, s.' 09, sidst gesandt i Helsingfors) og af Tage Møller (f. 1892, s.' 10, arkitekt i Malmø) og daterede 25.-11.-1908 og 30.-9.-1909. Indholdet er ikke særlig spændende; Duurloo konstaterer det mærkelige, at »Balder« stadig lever i fuld vigeur, at man har udskrevet en præmiekonkurrence om de bedste digte (produkterne strømmer ind!), at man diskuterer fodbold, der angribes meget, og forsvars-sagen, som man er enige om, Tage Møller dvæler ved foreningens 43 års fest med illumination i haven og fortæring af chokolade med »basser« og lagkage inde. Han lader guden Balder selv fortælle om »basserne« o. s. v.

Atter et spring: Den 2.-12.-1920 fortæller C. C. Clasen (f. 1903, s.' 21, sagfører i Næstved): »Vi har jo vor gamle Forening, som opmuntrer os en Gang om Ugen. Og for dem, der ikke har Fornøjelse nok i den, er der Bibelkreds, som også opmuntrer sine Medlemmer en Gang om Ugen. Desuden forefindes der paa Stedet en Husholdningsskole, hvis Elever trøster de mere kærlighedsoverstrømmende Ynglinge«. Endelig foreligger endnu enkelte breve fra 1921 og 1922, men de indeholder intet af interesse.

Resultat: Forbindelsen mellem de to foreninger nåede et højdepunkt i 70-erne; man udveksler sædvanlig ellers blot selvfølgeligheder og traditionelle bemærkninger, men der knyttes trods alt et bånd. I nutiden er korrespondancen mellem foreningerne erstattet med korrespondance mellem forskellige unge — og endda mellem unge verden over.

Noter. ¹⁾ Elevforeningen »Ydun« 1861—1961— Aalborg Katedralskole. ²⁾ F. C. Matthiessen: »Baldurs Saga« gennem 50 Aar. Bilag til »Soraner-Bladet« 1916, s. 6. ³⁾ Trykt brudstykkevis i Yduns Jubilæumsskrift, s. 39—40), her in extenso. ⁴⁾ Alle disse digte er trykt i »Vaarblade fra Sorø«, samlede af »Baldur«, Odense 1878, s. 18, 27, 22, 30, 31. ⁵⁾ Nekrolog i Sor. Bl., 24. årg., s. 11. ⁶⁾ Nekrolog i Sor.-Bl. 3. årg., s. 30).

Soranerfrokosten

TORSDAG DEN 5. APRIL 1962

Inter arma silent musæ — under krig tier muserne; den eneste »krig«, der her kan være tale om, er jo vagtpara-dens fremrykning, og da den er sær-deles fredelig — er der ingen grund til at tie. Men jeg bliver nødt til at anråbe samtlige ni muser om bistand til at give mig kraft til at grifle et par ord om frokosten, thi heller ikke på denne aprilsdag, hvor foråret var i an-march, løstes tungerne til særlig vel-talenhed; så jeg må tillige opfordre den 10. muse (ikke den tiende — af verbet tie) til at bistå mig.

Det blev til en god snes, med den gamle, veltjente garde som hovedbe-standdel, den garde, der holder ud, som Napoleons garde ved Waterloo, der døde, men ikke overgav sig. Fra årgang 90 til 42 var repræsenteret; i spidsen naturligvis den fabelagtigt vitale *Hans Elwing*, der over for mig protesterede mod de ham i sidste referat tillagte adjektiver »elskelig og fin«; hvis han mente, at disse ikke passede, måtte han se at leve op til dem, og det gør han så sandt også.

Clausen tog straks ordet og pegede

på den begivenhedsrige tid, der fore-stod, jubilæet, hvor skole og rektor havde stillet sig helt ovenud positivt og hjælpsomme; tilmed havde rektor Østergaard givet tilsagn om at ind-træde i Samfundets bestyrelse (efter-retningen herom modtoges med jubel), så der var denne gang særlig basis for at udbringe et leve for skolen.

Mens man med god appetit lod Gyl-denspjæts livret, oksebryst med spids-kål, vederfares fuld retfærdighed, gjorde *Thorlacius-Ussing* opmærksom på jubilæumbogen, hvis foromslag med HM Fr. II.s veltrufne kontrafej på blikfangende højrodt cirkulerede. — *Clausen* fortalte nærmere om skriftet, på hvis omslag der ville stå Academia Sorana — Kloster Akademi, Skole og — Gyldendal. *Schjærff* mente, at man ville have fået endnu flere prænume-ranter, hvis man i stedet for billedet af Fr. II. i et af hans enkelte ædru øjeblikke havde valgt Hans Nikolaj Hansens muntre billede af kongen, der efter et mageskifte, stærkt bedugget, lodses over slotsgården, holdt oppe af to adelsmænd. Han bragte en hilsen fra den trofaste frokostgæst Otto Bose-rup, der stærkt lidende henslæber en tid på gigtsanatoriet i Skælskør. — *Mackeprang* og *Saxtorph* fremkom med forskellige mere eller mindre kri-tiske bemærkninger om påklædningen til festen, *Bjørning* kunne selvfølgelig ikke tie, men diverterede med små rea-listiske anekdoter, som han oven i kø-bet erklærede var sande, *Waarst* priste varmt det soranske sammenhold, som han for mange år siden havde mødt enestående udslag af i Sydamerika og senere i Randers, *Mackeprang* sluttede

talernes række med en blændende morsom beretning om sin soldatertid, der havde givet ham en uovervindelig aversion mod husligt arbejde. Alle mørede vi os, og en af de »nye« frokost-gæster, fhv. politimester i Esbjerg Børge Hebo, blev vistnok animeret til at møde i fremtiden. Vi samles igen torsdag den 3. maj, så kan vi drøfte jubilæumsfestens begivenheder.

P. Sch.

Sorø Haandværker- og Industriforening 100 år

Den 25. marts fyldte ovennævnte forening 100 år, og for at være på den sikre side begyndte man allerede dagen før at fejre jubilæet ved en pompøs fest, idet man gik ud fra, at denne nok kom til at strække sig ind over selve jubilæumsdagen. Det hele var storstilet: Fin deltagelse, det kulinariske i klasse I, mange dels vægtige, dels fornøjelige taler, dertil et mægtigt opbud af ualmindelig gode sange, et eklatant vidnesbyrd om, at man i Sorø har fundet melodien — den er ikke blevet væk!

Foruden alt dette markeres de 100 år ved et festskrift, hvis kerne udgøres af L. F. la Cours jubilæumsskrift fra 1937 (noget forkortet) med tilføjelser for de sidste 25 år ved red. Arne Skovmand.

For en indfødt soraner som den, der skriver disse linier, er skriftet en kær og interessant læsning. Man fryder sig til at begynde med ved at kigge på bogens ydre; gedigent arbejde af Folketidendes Bogtrykkeri, let læselig sats og et utal af billeder, der kalder minderne frem, både om henfarne Sorøborgere, som man i barndommen så op til, og om begivenheder, der var med til at give ens Sorøår glans.

At redegøre for foreningens historie

er overflødigt — det kan læses i bogen — kun dette: De 100 år er historien om borgersind, samarbejde og evne til at løse opgaver. For det gamle skomagerlaugs midler oprettedes den 25. marts 1862 håndværkerforeningens sygekasse, 1868 dannedes en industri-afdeling, og fra 1882 førtes denne videre som Sorø Haandværker- og Industriforening. Mangfoldige opgaver er løst i årenes løb: Allerede fra første færd drev man en aftenskole for de unge håndværkeres teoretiske uddannelse; den fik 1889 egen bygning, det kønne, harmoniske hus på hjørnet af Alléen og Frederiksvej; da jeg som dreng færdedes på 1. sal hos maleren og tegnelæreren Schmidt-Phiseldeck, var de rummelige stuer for mig hele sale. Også på de gamle blev der tænkt: 1910 indviedes foreningens alderdomsbolig i forbindelse med menighedshuset på Ingemannsvej. De to bygninger er forbundne ved en lav mellembygning, de giver tilsammen gadebilledet et smukt og hyggeligt præg. For at vise, hvad man fagligt formåede, og for at holde produktionens kvalitet på en passende høj standard afholdtes gentagne gange udstillinger; særlig mindeværdig er den udstilling, der sammen med Ringsted Industriforening etableredes i dagene 16.—25. juli 1904. Med umådelig interesse bivånede vi drenge opførelsen af udstillingens træpavillon på »Grønne plads«; min bror og jeg »bistod« på forskellig måde en købmand ved hans arrangementer, og da vort arbejde belønnedes med 1 krone (jeg husker ikke, om det var én alene, eller én til hver), følte vi os som sande Krøsus'er. Udstillingen omtaltes ikke alene i den lokale presse, også hovedstadsbladene skrev pænt om den, og selveste »Klods Hans«, alias red. Chr. Flor, aflagde et besøg, som gav ham lejlighed til i en morsom vise i hans blad (5. årg., nr. 43, 24. juli 1904) at skildre den stilfulde modtagelse, han fik:

Paa hele Byens Overdrev
stod Mængden, Gamle, Unge,
og ud for Flommen udbragt blev
3 Lever af Hr. Lunge;

i det hele taget lykkedes det ham behændigt at få indflettet navnene på de mest prominente udstillere; dertil kom en række mer eller mindre veltrufne portrætter.

Meget andet tog man sig af: Opretelsen af en håndværkerbank, anlæggelsen af Sorø—Vedde-banen, afholdelse af oplysende foredrag og masser af fester.

Særdeles tiltalende er det at se vekselvirkningen mellem foreningen og Akademiets mænd. De tre første formænd (og tillige ledere af aftenskolen) var overlærer J. F. Johnstrup, adjunkt G. T. Heiberg og overlærer Eugène Ibsen. Derefter overtog håndværkets egne folk formandsposten (N. Trautner m. fl.), men stadig har mænd fra Akademiet deltaget i arbejdet på aftenskolen: Overlærer Thaarup, overlærer Zoffmann, adjunkt C. A. Nielsen, arkitekt F. C. C. Hansen, adjunkt Lorenzen, adjunkt Rosing, malerne Dalsgaard og Schmidt-Phiseldack, adjunkterne Matthiessen, Lauritzen, Boesen, Lunddahl, Michelsen, arkitekt Laurtrup-Larsen og akademigartnerne Lønow og Georgsen.

Heller ikke i nutiden, hvor den faglige tekniske undervisning og fremskaffelsen af gode og billige boliger til de ældre løses af det offentlige, vil foreningen savne opgaver (Fortsat kursusuddannelse, legathjælp, stillingtagen til de nye markedsdannelser, virke for nordisk fællesskab).

Foreningen kan da roligt gå ind i det næste sekel, og den nuværende energiske formand, murermester Adolph Sørensen M.F., og bestyrelsen vil ikke have grund til bare at flette tommelfingre.

Poul Schjærff.

Vi går en tur ad Fægangen

Der var en tid, da jeg var meget lille, ja, det gælder også Sorø, men selv om den var lille, så gemmer den dog minder, som bliver større med tiden, der svinder.

Vil De med en tur ud ad Fægangen?

Det er jo en ganske almindelig vej — ja, det er det — men den har også sin historie, og det er den, vi skal tale lidt om.

Når De begynder turen ved Alléen, så læg mærke til det store dejlige egetræ på hjørnet af indgangen til sygehuset; det er nemlig de mange gamle egetræer, der præger denne vej, og da jeg — en skøn efterårsdag — stod på dette hjørne og kiggede ud ad vejen, blev jeg fuldstændig betaget af denne farvepragt, der kom mig imøde, og jeg besluttede at lade mine tanker gå tilbage i tiden, og her kommer resultatet af min vandring.

I længst forsvunden tid havde Sorøborgerne ret til at holde køer på stald, skønt der ingen jorder hørte til byen, men mælk skulle man jo have, og derfor erhvervede man græsningsret i Hjortnæs skov, og denne græsningsret tilhørte grundejerne. Indtegningen var ret ejendommelig, og arealets størrelse rettede sig efter, hvor stor ejendommen var. De små grundejere måtte kun disponere over »2 ben« lig med $\frac{1}{2}$ ko, de større mange flere, altså småborgerne måtte dele en ko.

Men nu fandt en udskiftning sted, og ifølge lov, stadfæstet den 15. april 1842, flyttedes græsningen, fra Hjortnæs til Ladegårdsmarken, og heraf fremgår navnet »Fægangen«.

Køerne blev passet af en røgter, senere benævnt »Byhyrde«. Hans opgave var at drive kreaturerne ud på græsgangen efter morgenmalkningen og tilbage igen om aftenen.

Der blev bygget et hus på marken (Hyrdehuset), som blev overladt hyrden sammen med et stykke jord.

Når hyrden om aftenen nåede byporten, var hans mission endt, og kreaturerne kunne selv finde hjem.

Hvad årstal dette kreaturhold er opført, kan jeg desværre ikke fortælle; men navnet Fægangen hæftede sig fast til denne gamle marksti, der har det samme navn den dag i dag. Fægangen blev anlagt 1808. Hyrdehuset brændte den 29. juni 1909, men blev opført påny.

Men nu lidt om, hvad jeg har oplevet på denne gamle marksti.

Den har sin charme både forår, sommer, efterår og vinter, og det skyldes i høj grad den dejlige bestand af de gamle egetræer.

Vi går en tur ud ad vejen.

Midtvejs findes der en ensom bæk, den har været hvilested både for gamle og unge. For de gamle et dejligt hvilested, når de skulle til skovfest i Filosofgangen, og for de unge når de gik hjem fra festen i måneskin.

Det skete noget dengang. Politiske møder, våbenbrorfest og familieskovtur med madkurven om søndagen. Det var hyggelige tider, og så kunne man få varmt vand på maskine hos Rasmus Maurits og Ane Sofie, der boede i skovkanten; der var borde og bænke i skoven omkring huset i lighed med Hjortnæs og Ægir.

På samme side, hvor huset lå, førte en vej langs med Mølleliget, den blev kaldt »Kærlighedsstien«, og gik man over en bro, lå der på den anden side

en åben plads, hvor der blev afholdt missionsmøder.

Der kom masser af mennesker alle vegne. Søndagsturen var gerne »ad Fægangen og hjem gennem Filsofgangen«. Vi går videre og kommer forbi »Stensbøghuset«, lidt efter er vi på Ladegårdsmarken, og herude var græsgangen for kreaturerne.

Det var en lang tur for byhyrden, men tiden svinder rask afsted, og nu er det en saga blot, men Fægangen ligger der som et smukt minde om svunden tid.

Var det virkelig det hele? vil De måske sige.

Ja, det er et kort resumé; men prøv engang at gå turen alene og sæt Dem i mit sted. En dejlig sommermorgen vil De på engen før Stensbøghuset se masser af rådyr, og inde i skoven vil De træffe både egern, grævling eller måske et rævepar med unger, og oppe fra trætoppene kan De høre »de vilde skovduer kurre«, men skovens efterårspragt vil stå for Dem som en vidunderlig oplevelse om »Sorøs dejlige skove«.

H. Chr. Schjærff.

SKOVEN

Skøn er skoven i efterårsdragt

— når bladene falder —

gå ud og se den i al sin pragt.

— Skoven dig kalder —

Du som er sorgfuld og trist i sind,

gå dig en tur i skoven ind,

— når bladene falder —.

Se, hvilke farver for øjet der står,

— når bladene falder —

lige så skønne, som når det er vår,

— skoven dig kalder —

Der finder du hvile, der finder du ro.

Der får på livet du atter tro,

— når bladene falder —.

Der springer et egeren, der risler en å,
— og bladene falder —
ad bladdækte stier skal tyst du gå,
— skoven dig kalder —.
Hjemad du vandrer så glad i sind,
efterårsstemning trænger sig ind
i sjælen — når bladene falder —.

Snart dækkes jorden af sne så hvid,
— skoven den hviler —
skøn den er, selv ved vintertid,
— dog fremad vi iler —
thi herren vor Gud, han os ret forstår,
han bringer os alle påny en vår,
— når skoven den kalder —.

H. Chr. Schjærff.

Dødsfald

Optiker Holger Due

* 17. februar 1884 — † 9. marts 1962.

Holger Due er afgået ved døden efter en hjerneblødning. Han lå bevidstløs i to dage efter anfaldet. Holger Due gik på Sorø 1897—99 og kom derefter i urmagerlære i Rudkøbing. En øjensvaghed tvang ham tidligt bort fra dette fag, der kræver gode synsevner. Den 1. januar 1912 overtog han en optisk forretning på Gl. Kongevej 114 i København.

Forretningen afstod han 31. december 1961, én dag før 50 års jubilæet. I et fint samarbejde med sin dygtige kone, Hedvig, datter af musiker og cigarmager Nielsen, Sorø, drev han forretningen frem til et solidt foretagende, der blandt sine kunder talte adskillige gamle soranere, som nærrede stor tillid til forretningens indehavere, en tillid, der aldrig svigtede. En broder til Hed-

vig er postkontrollør Ulrik Neldahl, pr. '05.

Holger Due havde sit barndomshjem i Sorø, der gik han i skole, og der fandt han sin kone. Hans hjerte var således stærkt bundet til dette skønne sted.

I overensstemmelse med hans store beskedenhed fandt bisættelsen sted fra Solbjerg krematorium i stilhed.

Med Holger Due er en dygtig fagmand og et varmtfølede menneske gået bort.

Æret være hans minde.

Osvald Due.

P. S. Agronom Osvald Due, hvem redaktionen har anmodet om at skrive ovenstående, er broder til Holger Due og udgik 1914 fra Sorø. Deres fader var bagermester i Sorø H. B. Due, en dygtig og højt agtet borger i byen.

Min ven Gedebollen

Engang i 1950 fik jeg besøg af en lille soraner på ferie, og han medbragte efter min opfordring en lille kugle af grønt mos, som jeg ofte havde drøftet med ham, nemlig en af de tusinder af »gedeboller«, der om foråret skvulpede i Sorø-søens bølger, og ved synet af den steg for mit indre øje frem mindet om herlige slagsmål med smaskvåde vandfyldte gedeboller på plænen foran skolen, mindet om drenge, der blev spurgt, om de ikke syntes, de var blevet for tykke, og som, når de stolt trak bukseremmen frem for at dokumentere deres slanke midie, modtog en mild regn af små våde gedeboller

inden for bukselinningen, inden den smækkede ind igen! Det viste sig under samtalerne om disse erindringer, at disse stolte traditioner var gået lidt på retur i årenes løb, selvom man stadig kendte og diskuterede disse forunderlige væsener, der gennem årene er steget og sunket i Sorø søs vande med hilsner fra »mallen« på søens bund.

Nå — selv en ferie får jo ende, og ved afrejsen beholdt jeg den lille runde hilsen fra Sorø og smed den ned i en tykmavet vandkande, hvor den straks med sindsro lagde sig til ro på bunden, og så stillede jeg kanden ind i et vindue på husets skyggeside, vistnok i det forfængelige håb, at den skulle vise sig at være af hunkøn, således at jeg, når tiden var blevet fuldkommen, kunne forvente at finde den omgivet af en kreds af glade, runde unge — og så glemte jeg den!

Nogle måneder senere så jeg til den, og den lå stadig grøn og hemmelighedsfuld på kandens bund og havde blot trukket et grønt gardin for vinduet i form af alger på glasvæggene.

Min kone glemte den imidlertid ikke, men tog den engang imellem op og trykkede den i hånden — ja, altså ikke »dens«, men »sin« — og gav den lidt frisk postevand fra vandhanen, hvorpå den slumrede videre.

Da foråret kom, kiggede jeg atter til den og så da, at den var gået til vejrs og lå som i en perlekåbe af små luftblærer, der hang fast i det grønne »skæg«, den havde udviklet i vinterens løb, og det kom mig for, at den kiggede længselsfuldt ud på solskinnet, der spillede i havens træer. Man forstår jo et fint vink, og jeg tog derfor

kanden med mig over til et vindue på husets solside, hvor den kunne ligge og dase i solskinnet.

Men som I ved, kan kvinder jo ikke lide skæg, der ikke er under kultur, og min kone tog den derfor op og »tog den i skægget« i bogstaveligste forstand, så den atter fik glatte runde fløjlskinder, og selv om boblerne var forsvundet, da den atter kom i vandet, syntes jeg, den så glad og veltilpas ud efter hovedrengøringen.

Men afkom? — nej! ikke den svageste bule i rundingerne antydede, at en glædelig begivenhed var i sigte, og da jeg ikke nænnede at give efter for min anatomiske forskertrang ved at give den »kejsersnit«, måtte jeg nøjes med fortsat at håbe og tro!

Og der lå den så glad og fornøjet måned efter måned, snart oppe — snart nede, men uden fjerneste trang til at stifte familie. Vi nikkede til hinanden hver morgen under barberingen, og engang imellem blev den »fodret« med lidt »skægpulver« fra maskinen — det har her i hjemmet tidligere gjort underværker for kaktus, der ikke ville blomstre! — men heller ikke dette rørte den det mindste — udover at den selv tid efter anden anlagde grønt skæg, ligesom for at understrege, at den da også var et mandfolk — trods de runde former!

Sådan er årene nu gået — i snart 12 år har den levet sit ensomme ungarliv i sin lille kande vand, og den er den dag i dag lige så rund og grøn og frisk, som da den for 12 år siden kom på besøg som feriedreng, og i betragtning af, at den aldrig har fået

fugls føde under nogen form — altså bortset fra skægpulveret — kan man jo godt engang imellem blive fuld af beundring for den lille kraftkarl — tænk hvordan en anden een ville se ud efter en tilsvarende diætkur!

Da jeg for et par år siden var i Tivoli, købte jeg hos glaspusteren — I ved, ham i den lille gyde bag rutschebanen — en legekammerat til ham i form af en lille knaldgylden guld fisk, der hang så nydeligt og svævede i sin egen lille runde glaskugle i vandskorpen, og siden har de delt vand og vandkande med hinanden, og de klæ'r faktisk hinanden, men ikke engang det kunne sætte hormonerne i sving, der er stadig kun een — men frisk og veloplagt! — gedebolle.

Jeg har overvejet alvorligt, om jeg skulle tage min lille ven med på en Sorøtur om foråret og kaste ham ud i hans hjemstavns fagre bølger, men jeg

er faktisk nervøs for, om han efter disse mange års rolige mediteren under velordnede forhold skal kunne klare sig i »junglen« igen.

Men forinden jeg tager nogen overlede skridt af denne art, kunne jeg tænke mig at spørge gamle venner blandt soranere, om der ville kunne ske noget ved det? Er der nogen, der rigtig ved, *hvad* en gedebolle er, *hvordan* dens normale livsform er, *hvordan* den formerer sig, hvor *langt* dens liv normalt er o. s. v.? — For hvis min mangeårige ven faktisk har nået støvets (muddrets?) år, eller er nær ved det, er det da klart, at han skal have lov til fortsat at nyde sit otium her i huset i fred og ro, men er han en mand i sin bedste alder, skal han sandelig have lov atter at komme ud og »leve livet« — selvom jeg vil savne ham under barberingen!

Mogens Møller.

Gamle Soranere og soranske noter

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har fødselsdag i maj:

1. Købmand Vagn Jespersen (f. 1902), Hedebygade 8, Kbhvn. V.
2. Ole Olsen (f. 1897), på Sorø 1910-14.
5. Fhv. gårdejer Svend Wiboltt (f. 1897), Emdrupvej 22, Fredensborg.
7. Erik Schytt Spøhr (f. 1902), på Sorø 1915-17.
7. Inspektør, cand. mag. Chr. Andersen Balslev (f. 1912), Bjørnsonsvej 79, Valby.
8. Poul Elias Hansen (f. 1902), r. '20. Menes at opholde sig på Sumatra.
10. Theodor Louis Holst Edsberg (f. 1877), på Sorø 1891-92.

10. Musiker Knud Camillo Petersen (f. 1887), pr. '05.
10. Akkvissionschef Torben Klein (f. 1902), Fiolstræde 15, Kbhvn. F.
12. Arkitekt (M.A.A.) Ivar Christensen (f. 1912), Prins Frederiksallé 5, Holte.
15. Afdelingsingeniør Sofus Larsen (f. 1902), Mathsvej 36, Holte.
16. Peter Jacob Nielsen (f. 1877), på Sorø 1891-92.
16. Direktør Ebbe Nybroe (f. 1912), Kvædevej 57, Virum.
17. Sognepræst Gabriel Lind (f. 1892), Svanninge pr. Millinge st.
18. Vilh. Peter Cornelius Kock (f. 1892), på Sorø 1904-05.
18. Billedhuggeren Per Linnemann-Schmidt (f. 1912), Sengeløse pr. Taastrup.
19. Fuldmægtig Emil Alfonzo Har.

- Brandt (f. 1902), Lindevangen 32, Virum.
20. Sognepræst *Ebbe Christiansen* (f. 1902), Herfølge.
  24. Dyrlæge *Frode Andersen* (f. 1912), Nørreby pr. Borre, Møn.
  26. *Svend Aage Chr. Elm Hansen* (f. 1897), på Sorø 1909—12.
  27. *Svend Fr. Theodor Sørensen* (f. 1897), på Sorø 1910—12.
  29. Prof., dr. phil. *Justus Hartnack* (f. 1912), Dyrehavevej 15, Aarhus.
  30. Overingeniør *Holger Rasmussen* (f. 1897), Danas plads 22, Kbhvn. V.

*

Ved kongelig resolution af 24. marts 1962 er der meddelt sognepræst for Svanninge menighed *G. Lind* afsked i nåde og med pension fra den 31. maj 1962 at regne.

*

Mag. art. *Erling Nielsen* (s. '38), siden 1950 lektor i dansk sprog og litteratur ved universitetet i Oslo, har i denne funktion vist sig som en mirakuløs energisk kulturgesandt for hele Norden. Han har fået nordmændene til at sluge danske essays (»Dansk skrivekunst«, Oslo 1955) og danskerne til at styrte sig over norske do. (»Norsk skrivekunst«, Kbhvn. og Oslo 1958). Siden 1957 redigerer han Cappelens nordiske Bibliotek, hvoraf der foreløbig foreligger 37 små fine bind dansk og svensk lyrik. De nyeste danske er: Oehlenschläger, Drachmann, Johs. Jørgensen, Otto Gelsted og Thorkild Bjørnvig.

Ikke tilfreds hermed udstrækker han sine fangarme til det sydlige udland: 1958 oversattes hans bog om H. C. Andersen til tysk, og på det sidste har

han udgivet den nyeste tyske H. C. Andersen udgave i tre bind: Samtlige eventyr med Vilh. Pedersens og Frølich's illustrationer i de to første bind, medens bind tre indeholder »Mit Livs Eventyr«, suppleret med breve og dagbogsfragmenter; tillige har han medgivet bøgerne fyldige og livfulde efterskrifter. Oversættelsen er foretaget af Thyra Dohrenburg, og hele værket er et led i »Winkler Dünndruckausgabe«, en serie klassikere, der udkommer i München, trykt på Persia bibelpapir, så der let kan rummes 800 sider i et nogenlunde slankt bind.

*

1854—55 anlagdes banevejen, forbindelsen mellem Sorø og jernbanestationen syd for. Den beplantedes med en allé af lindetræer, en smuk indgang til byen. Nutidens nivellerende tendenser og rædsel for træer har medført slemme indgreb, og man har nu fældet trærækken i den ene side. Svinget på banevejen er fremkommet ved, at der ude i flommen lå to såkaldte gåseøer (her havde den Sorø abbed et »sommerhus« på den ene ø), og her fik man endelig fast grund under fødderne, da banevejen anlagdes; derfor svinget. I svinget lod en borgmester i sin tid opsætte et par lygter på hver sit træ, hvorfor stedet fik navnet »borgmesterens øjne«, det ene »øje« lyste ud mod stationen, det andet indad mod byen. Det var banevejens eneste belysning. Jeg husker dem tydeligt fra min skoletid.

Lygterne sad der, indtil banevejen fik elektrisk belysning, men navnet lever stadig.

Academia Sorana

Fra og med den 14. april koster
jubilæumsbogen 25 kr.

REDAKTION:

Højagervej 67, Rungsted Kyst, lektor P. Schjærff.
Tlf. Rungsted 832.

EKSPEDITION:

Vesterbrogade 2 D, København V.
Direktør C. C. Hoffgaard, Central 1918.

Fr. Palm Greisens bogtrykkeri, København.

PLAST-FLASKER til alle formål

EGET FORMVÆRKSTED
EGET SILKETRYKKERI

LERHØJ 15, BAGSVÆRD
TLF. (01) 98 55 55

Hovedkontor:

VESTER VOLDGADE 107 . KØBENHAVN V

Telefon Central 6666

København Århus Frederiksværk Næstved

<p><i>Krystal - Glas - Porcelæn</i></p> <p>Nørregades Glashandel</p> <p>NØRREGADE 30 - KØBENHAVN K - CENTRAL 12.922</p>		<p>MENMARK</p> <p>H. Mortensen & Søn</p> <p>Byens moderne tøjmagasin</p> <p>Storgade 40 - Sorø Frederiksborgg. 8, Kbh. K. Schweizerpl. 2, Slagelse Herlev Bygade 22, Herlev</p>
<p>Tlf. 4 - 134 1. kl. værelser og smukke selskabslokaler Største og førende</p> <p>HOTEL POSTGAARDEN, SORØ</p>		<p>Sorø Beklædningsoplag 1ste Kl.s Skrædderi. Alt i Herreekvipering. Uniformer til Sorø Akademi altid bedst og billigst</p> <p>J. M. POHL's Eff. Telf. 67</p>
<p>MERKUR A/s</p> <p>HERMODSGADE 14 . ÆGIR 8888</p> <p><i>Kaffe og The en gros</i></p>		<p>Johs. Brinck</p> <p>AUT. GAS- OG VANDMESTER SORØ</p>
<p>Academia Sorana, Kloster-Akademi-Skole Kr. 25,00</p> <p>En bog for alle gamle soranere</p> <p>ROSILDE BOGHANDEL, Erik Pedersen Sct. Olsgade 24, tlf. 3131</p>		
<p>VALD. SICKS EFTF. N. J. Larsen & Søn</p> <p>Tømrermester - Konstruktor Sorø . Telf. 713 og 1171</p>	<p>Averter i SORANER-BLADET</p> <p><i>En annonce som denne koster kun 10 kr.</i></p>	
<p>Mogens Krog-Meyer Højesteretssagfører</p> <p>Gothersgade 109, K Minerva 5800</p>	<p>A. Green-Andersen Landsretssagfører</p> <p>Peder Skramsgade 7 . Kbh. Central 5151</p>	<p>ORLA V. NIELSEN</p> <p>Telefon Sorø 258</p> <p>Byens førende forretning i Akademibeklædning</p>